

De rol van de advocaat bij zakelijke mediations

(Een bijdrage van Mr. J.M. Bosnak, Voorzitter Nederlandse Vereniging van Mediation Advocaten)

1 Inleiding

Nu in de lage landen mediation een *fact of life* begint te worden (wetgeving in België, mediation voorzieningen bij rechtbanken en bureaus voor rechtshulp in Nederland, Europese concept-Richtlijn) kan een advocaat niet meer om dit verschijnsel heen.

Dat betekent niet dat hij zelf mediator moet worden, maar wel dat hij in elk geval goed bekend moet zijn met het fenomeen. Hij moet in het voortraject van ieder (potentieel) conflict van zijn cliënt adequaat kunnen inschatten welke wijze van conflictoplossing in juist deze situatie voor juist deze cliënt de passende is. Dat kan soms zijn: het nemen van rechtsmaatregelen, maar ook het kiezen voor alternatieve conflictoplossingsmogelijkheden zoals mediation.

Daarbij kan onderscheid worden gemaakt in de taken van de advocaat vóór en tijdens de mediation en bij de afronding daarvan.

2 Taken van de advocaat vóór de mediation.

Inschatten of mediation de juiste conflictoplossingmethode is bij een zakelijk conflict.

In welke gevallen dient voor mediation te worden gekozen? Dat is in hoge mate ter beoordeling en beslissing aan de cliënt zelf. "Hoe bewuster en gemotiveerder diens keus, hoe hoger het slagingspercentage"¹ Het is de taak van de advocaat hem daarbij te helpen. Dat doet hij door de cliënt optimaal te adviseren over de pro's en contra's van het mediationproces, en door op de juiste wijze (door middel van vraag- en gesprekstechnieken) de cliënt bewust te maken van alle commerciële, juridische en emotionele belangen die spelen.

Geschiktheid voor mediation van zaken, cliënten en advocaten:

Veel **zaken** zijn geschikt voor mediation, uitzonderingen zijn mogelijkerwijs:

- zaken met een principieel-juridisch aspect waarbij partijen behoefte hebben aan precedentwerking;
- Zaken waarbij duurzaamheid van de relatie geen rol speelt en de noodzaak bestaat van het innemen van een strategische positie (eerst beslag, dan praten) om vandaar uit wellicht een onderhandelings- of mediationtraject in te gaan.

Niet alle **cliënten** zijn geschikt:

- er zijn nu eenmaal mensen die van alles een principezaak willen maken of bovengemiddeld strijdlustig zijn.

Niet alle **advocaten** zijn geschikt:

- sommige advocaten behoren bij de hierboven geschetste categorie van cliënten: strijd is hun doelstelling.

Belangrijkste verwijzingscriteria naar mediation:

¹Brenninkmeijer c.s., *Handboek Mediation* 3e druk, M.Pel, p.275

Is eenmaal de geschiktheid vastgesteld van het geschil/conflict, van de partijen en van de advocaat, dan wordt het zaak voor de advocaat navolgende verwijzingscriteria naar mediation te onderzoeken.

- de onderhandelingsbereidheid van partijen;
- de onderhandelingsruimte bij partijen;
- de escalatiegraad van het conflict.

Onderhandelingsbereidheid.

Wanneer de navolgende factoren voor de cliënt een rol spelen:

- de wens om de oplossing in eigen hand te houden;
 - nadruk op snelheid en kostenbesparing;
 - besef dat een juridische oplossing het conflict niet oplost; en
 - de wens commerciële overwegingen te laten prevaleren boven juridische
- bestaat een slagingskans van 70%-90% bij de op basis hiervan gevoerde mediations.

Onderhandelingsruimte.

Vaak wordt verondersteld dat grote organisaties, zoals overheidsorganen, weinig ruimte hebben om succesvol te mediëren omdat er op grond van wettelijke beleidsregels geen ruimte bestaat.

In de praktijk blijkt echter dat mediations op overheidsgebied hoog scoren omdat andere factoren een rol spelen:

- de mogelijkheid om gerezen misverstanden op te helderen;
- de mogelijkheid om bejegeningklachten tegemoet te komen;
- de mogelijkheid om genomen beslissingen uit te leggen, waardoor de acceptatiegraad wordt verhoogd;
- de mogelijkheid om door middel van betalingsregelingen beslissingen met financiële consequenties te verzachten.

De escalatiegraad van conflictpartijen.

Naarmate het conflict verder geëscaleerd is, kan het moeilijker zijn om partijen überhaupt gezamenlijk aan tafel te krijgen. Soms is het volstrekt onmogelijk; in andere gevallen dient eerst een deëscalatieproces plaats te vinden.

Vorbereitung tot de mediation.

Wanneer ook blijkt dat aan bovengenoemde verwijzingscriteria kan worden voldaan is het moment voor de advocaat aangebroken zich concreet op het in te zetten mediation proces voor te bereiden. Hier spelen twee facetten:

- de eigen voorbereiding en
- de voorbereiding van de cliënt.

De eigen voorbereiding.

Goede voorbereiding is essentieel om een belangrijke bijdrage te leveren aan de slagingskansen van mediation. Onderstaande aandachtspunten spelen een rol:

- vanzelfsprekend een goede dossierkennis;
- kennis van het mediationproces;
- de mogelijkheid om ten behoeve van partijen voor hen geschikte mediators voor te dragen.

Vorbereitung van de cliënt.

Omdat mediation als methode voor conflictoplossing naar verhouding nog altijd weinig bekendheid geniet, is het relevant om de partij die door de advocaat in het conflict wordt ondersteund als volgt op zijn rol in de mediation voor te bereiden.

- Door de cliënt goed te informeren over wat hem/haar te wachten staat en hoe het mediationproces in elkaar steekt.

- Door na te gaan wat de zwakten en sterke punten zijn van de positie van de cliënt, wat zijn onderliggende belangen zijn en wat het BAZO (beste alternatief zonder overeenkomst) is;
- Een soortgelijke analyse maken van de positie van de tegenpartij (voorzover mogelijk; zo nodig bezien of, en zo ja hoe nog nadere informatie over de wederpartij kan worden verkregen);
- Door na te gaan of er objectieve criteria te formuleren zijn die het standpunt van de cliënt ondersteunen dan wel verzwakken.
- Door af te spreken welke rolverdeling zal worden aangehouden tijdens de mediationbijeenkomsten.

3 Taken van de advocaat tijdens de mediation.

Leitmotiv van de advocaat moet altijd zijn: welk (commercieel) resultaat wil de cliënt bereiken? Vervolgens moet afgewogen worden in welke mate dan een juridische of een puur commerciële oplossing (of mogelijk een combinatie daarvan) daartoe aanknopingspunten biedt. Daar bij geldt te allen tijde dat tijdens de mediation:

- de advocaat steun en toeverlaat van de cliënt is, niet alleen vakinhoudelijk, maar ook moreel (binnen en buiten de mediation met in acht name van de geheimhouding);
- de advocaat de cliënt bijspringt op het gebied van feitelijke en dossierkennis. Door zijn/haar knowhow krijgt de cliënt de gelegenheid om zich, zonder ballast van feitelijkeheden, te concentreren op de communicatieve en mogelijk ook emotionele aspecten van een geschil;
- de advocaat de mediation intensief volgt; indien aanwezig bij de mediation, grijpt hij/zij, wanneer dit nodig is, in door middel van het bewerkstelligen van een timeout. Al of niet tezamen met de mediator kan dan de stand van zaken worden beoordeeld en kan worden bezien wat eventuele consequenties zijn van voortzetting van de mediation;
- de advocaat uiteraard zijn/haar juridische inbreng levert;
- de advocaat dezelfde flexibiliteit opbrengt die kenmerkend is voor het flexibel proces dat mediation is; zo niet dan wordt hij/zij een stoorzender.

De vraag of de advocaat bij (alle) mediationssessies aanwezig moet zijn, moet onderwerp zijn van een kosten-batenanalyse met de cliënt. Met name geschillen waar grote commerciële belangen meespelen en die sterk gejuridiseerd zijn behoeven zorgvuldige begeleiding. Het is in elk geval aan te bevelen dat de advocaat tenminste de eerste sessie aanwezig is, zodat hij de "sfeer kan proeven". Afgesproken kan worden dat hij daarna telkens op afroep telefonisch beschikbaar is.

4 Taak bij de afronding van de mediation.

Is de mediation eenmaal met succes afgesloten dan is het opstellen van een vaststellingsovereenkomst een gedeelde verantwoordelijkheid met de mediator, en daar kan de advocaat voor de cliënt een belangrijke rol vervullen. De volgende twee aspecten worden daarbij genoemd:

Vakinhoudelijk advies.

De advocaat geeft een juridisch oordeel over de vaststellingsovereenkomst. Hij/zij is zich ervan bewust dat het juridische aspect niet doorslaggevend hoeft te zijn voor de cliënt.

De achterban.

Een ander aspect van de ondersteuning van advocaat bij de vaststellingsovereenkomst is de legitimatie van de cliënt tegenover zijn achterban. Hij kan vertellen dat

ook zijn advocaat, ondanks de bedenkingen die er waren, toch achter hem staat bij het kiezen van deze oplossing die immers andere voordelen dan juridische heeft.

5 Valkuilen voor de advocaat.

Mediation is een proces waarbij emoties van de betrokkenen, en dan met name de partijen in het conflict, hoog kunnen oplopen. In eerst instantie wordt geredeneerd en geacteerd vanuit overtuiging van het eigen gelijk en wordt de veiligheid van ingenomen standpunten gezocht.

De advocaat heeft volstrekt geen meerwaarde bij mediation, wanneer hij “meevibreert” met de emoties van de eigen cliënt, in tegendeel. Hij verergert op die manier het probleem voor de mediator. Enige afstand van de cliënt is (zoals eigenlijk altijd) is in dit soort processen gewenst.

Het wordt nog erger wanneer een advocaat het vakinhoudelijk aan de stok krijgt met zijn collega aan de andere kant van de tafel. Vermijdt professionele oogkleppen.

De emoties zijn voor anderen, de advocaat heeft het vermogen zich daar aan te onttrekken en met oog voor het verloop van het proces, zijn/haar deskundigheid in te brengen wanneer dat relevant is.

6 Conclusie.

Assistentie van cliënten bij mediation is een nieuwe beroepsvaardigheid van advocaten. Mediation biedt een optimale gelegenheid om de cliënt van dienst te zijn en een reputatie op te bouwen van daadwerkelijke zakelijk-juridische dienstverlener.

Bijlagen:

- Model-mediationovereenkomst
- Model-vaststellingsovereenkomst

BIJLAGE A

MODEL MEDIATIONOVEREENKOMST²

De mediator, kantoorhoudende te bereikbaar via:
.....

en

Betrokkene 1:, wonende/gevestigd te Vertegenwoordiger/gemachtigde/vertrouwenspersoon bereikbaar via:
..... (hoedanigheid)

en

Betrokkene 2:, wonende/gevestigd te Vertegenwoordiger/gemachtigde/vertrouwenspersoon bereikbaar via:
..... (hoedanigheid)

Komen hierbij overeen:

1 Mediation

Betrokkenen en de mediator spannen zich in om het tussen betrokkenen gerezen geschil (art. 4) door mediation op te lossen. Op de mediation is het NMI Mediation Reglement 2001 van toepassing; het maakt deel uit van deze overeenkomst. Betrokkenen verklaren hierbij dat zij dat reglement hebben ontvangen, en dat zij dat naleven, voorzover het niet afwijkt van deze overeenkomst. Mediator is ingeschreven in het NMI Register van mediators.

2 Rol van de mediator

De mediator onderzoekt met betrokkenen of een gezamenlijke oplossing van het geschil mogelijk is. De taak van de mediator omvat:

- het begeleiden van de gesprekken en helpen bevorderen van de onderlinge communicatie;
- het bevorderen dat betrokkenen over voldoende informatie beschikken om gelijkwaardig te kunnen onderhandelen;
- <het zorgen voor een deugdelijke vastlegging van gevonden oplossingen.>^{*}
-

De mediator is verantwoordelijk voor het proces, en de voortgang daarin; niet voor de inhoud van de gevonden oplossing. <De mediator kan betrokkenen – waar nodig – wijzen op de wenselijkheid om zich door een externe deskundige te laten adviseren>^{*}.

² Gebaseerd op het model in Brenninkmeijer c.s. "juridische aspecten van mediation" SDU Den Haag 2005

^{*} Indien gewenst

3 Rol betrokkenen

De verplichting om zich in te spannen om een oplossing te bereiken betekent voor betrokkenen onder meer dat zij:

- bereid zijn naar elkaars zienswijzen te luisteren;
- bereid zijn te zoeken naar oplossingen in wederzijds belang;
- zich met respect tegenover elkaar te gedragen;
- zich te onthouden van acties of gedragingen die de mediation in ernstige mate bemoeilijken of belemmeren.

4 Globale omschrijving van het geschil

Onderwerp van geschil is:

5 Vrijwilligheid

De mediation vindt plaats op basis van vrijwilligheid. Mediator en betrokkenen kunnen de mediation op elk gewenst moment beëindigen, zonder gebonden te zijn aan de in de mediation ingenomen standpunten en gedane voorstellen.

6 Geheimhouding

6.1

Mediator en betrokkenen, hun eventuele vertegenwoordigers en vertrouwenspersonen alsmede al degenen die geheel of gedeeltelijk bij de mediation aanwezig zijn verplichten zich zonder enig voorbehoud tot de geheimhouding zoals omschreven in het reglement. Zij hebben de bedoeling om daarmee op onderdelen af te wijken van het wettelijk geldende bewijsrecht; deze overeenkomst geldt in samenhang met het reglement als een bewijsovereenkomst in de zin van de wet (art. 7:900 lid 3 BW jo art. 153 Rv).

6.2

Mediator en betrokkenen zullen elkaar niet als getuige over het verloop en de inhoud van de mediation doen oproepen.

6.3

Als de mediator met één der betrokkenen buiten aanwezigheid van de ander overlegt (zogenaamde "caucus") is het besprokene geheim met uitzondering van hetgeen betrokkene aan mediator toestaat door te geven aan de ander.

6.4

<Wanneer op grond van wettelijke verplichtingen de vertrouwelijkheid van de mediation niet of slechts gedeeltelijk mogelijk is, worden daarover tussen de mediator en partijen afzonderlijke afspraken gemaakt, en als bijlage bij deze overeenkomst gevoegd.>³

6.5

<De afspraken over geheimhouding worden in een voorkomend geval door de mediator en partijen tevens opgelegd aan hun vertegenwoordigers>*.

6.6

³ Geldt vnl in mediations waarbij overheidsorgaan partij is en de WOB van toepassing

Als de mediator uit hoofde van zijn beroepsaansprakelijkheid wordt aangesproken als partij bij deze overeenkomst, vervalt zijn geheimhoudingsplicht, voor zover noodzakelijk om zich tegen die aanspraken te verweren.

7 Vertegenwoordiging

7.1

Natuurlijke personen zijn zelf aanwezig bij de bijeenkomsten.
Rechtspersonen laten zich vertegenwoordigen.

7.2

Degene die zich laat vertegenwoordigen staat ervoor in dat:

- haar vertegenwoordiger bevoegd is om de nodige afspraken te maken (waar onder het aangaan van deze overeenkomst en, aan het eind van de mediation, de vaststellingsovereenkomst);
- de vertegenwoordiger zich houdt aan de geheimhoudingsplicht;
- de vertegenwoordiger die deze overeenkomst tekent bij alle bijeenkomsten aanwezig zal zijn.

7.3

Vertegenwoordigers dienen op verzoek van de mediator een schriftelijke volmacht te tonen waaruit deze vertegenwoordigingsbevoegdheid blijkt.

8 Derden

8.1

De Mediator kan zich bij de Mediation voor secretariële ondersteuning laten bijstaan door een daartoe door hem aan te wijzen persoon.

8.2

De Mediator kan met toestemming van Partijen anderen bij de Mediation toelaten of betrekken, hieronder mede te begrijpen een co-mediator en/of Hulppersonen in de zin van het Reglement.

9 Honorarium en kosten

9.1

Het honorarium van de mediator bedraagt ...euro per uur, exclusief 5% verschotten en omzetbelasting.

Daarnaast brengt de mediator de door hem gemaakte kosten, waaronder in rekening. De verplichting van betrokkenen om honorarium en kosten te betalen geldt ongeacht het verloop en het resultaat van de mediation.

9.2

Betrokkenen dragen honorarium en kosten in de volgende verhouding:
.....: ...% en: ...%.

9.3

Elke betrokkene draagt daarnaast de eigen kosten.

9.4

De mediator factureert maandelijks. Betaling binnen ... dagen na factuur.

10 Afspraken en vaststellingsovereenkomst

10.1

Tussentijdse afspraken en deelafspraken gemaakt in de loop van de mediation gelden alleen wanneer deze schriftelijk zijn vastgelegd en ondertekend. Tenzij anders schriftelijk overeengekomen, zijn betrokkenen, als de mediation niet leidt tot volledige overeenstemming, niet gebonden aan die tussentijdse afspraken en deelafspraken.

10.2

Als betrokkenen volledige overeenstemming bereiken, wordt die vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst en door hen beiden ondertekend. <Betrokkenen worden door de mediator in de gelegenheid gesteld om de uiteindelijke oplossing eerst met hun eventuele advocaten te bespreken, voordat zij de vaststellingsovereenkomst of afsprakenlijst ondertekenen.>*

10.3

Als betrokkenen het niet eens worden, spreken zij tijdens de gezamenlijke (slot)bijeenkomst bij voorkeur schriftelijk met elkaar af of en op welke wijze het verloop en het resultaat van de mediation extern bekend worden gemaakt en in hoeverre de algehele geheimhoudingsplicht in stand blijft. Zonder zo'n schriftelijke vastlegging is alles wat in de mediation is besproken vertrouwelijk, met uitzondering van de feiten en gegevens die ook zonder mediation bekend waren.

11 Aansprakelijkheid

De aansprakelijkheid van de mediator is beperkt tot het bedrag dat in het desbetreffende geval door zijn beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitgekeerd.

12 Geschillen

12.1

Wanneer een geschil, verband houdende met (een tekortkoming in) de uitvoering van deze overeenkomst niet door middel van overleg tussen partijen kan worden geregeld, dienen partijen, alvorens zich tot de bevoegde rechter te wenden, zich in te spannen het geschil op te lossen door middel van mediation conform het reglement van de Stichting Nederlands Mediation Instituut, zoals dat luidt op de datum van de ondertekening van deze overeenkomst.

12.2

De meest gereede partij maakt schriftelijk of elektronisch zijn voornemen om over te gaan tot mediation aan de wederpartij kenbaar.

12.3

Zolang deze mediation niet is beëindigd zal geen der partijen zich tot de rechter wenden tenzij uitsluitend tot het nemen van conservatoire of spoedeisende maatregelen.

12.4

Indien het binnen 30 dagen na ontvangst van de hierboven sub 2 bedoelde kennisgeving onmogelijk gebleken is een geschil op te lossen met behulp van mediation, wordt het geschil beslecht door de bevoegde rechter te

Aanvangsdatum van de mediation is(datum eerste contact tussen mediator en een betrokkene).

Aldus overeengekomen en in ...voud opgemaakt ondertekend te(plaats) op(datum).

Mediator
.....(handtekening)

Naam partij 1 en handtekening partij/vertegenwoordiger
.....

Naam partij 2 en handtekening partij/vertegenwoordiger
.....

BIJLAGE B

Voorbeeld – CONCEPT - vaststellingsovereenkomst

DE ONDERGETEKENDEN:

1. De heer **X**, , handelende onder de naam **X**, kantoorhoudende te verder te noemen **X**

en

2. De heer **Y**, in zijn hoedanigheid van statutair directeur van de besloten vennootschap **Z** BV, verder te noemen **Z**,

HEBBEN HET NAVOLGENDE IN OVERWEGING GENOMEN:

./1

- Tussen betrokkenen bestaat onenigheid over.....
- Betrokkenen zijn te rade gegaan teneinde dit geschil op te lossen door middel van mediation; zij hebbenverder te noemen Mediator, bereid gevonden als zodanig op te treden.
- Tussen betrokkenen <,hun raadslieden>*en Mediator heeft op een eerste bespreking plaatsgevonden waarin aan de hand van een concept-Mediationovereenkomst de kenmerken van de Mediationprocedure zijn uiteengezet. Betrokkenen hebben ermee ingestemd een dergelijke procedure aan te gaan, ten teken waarvan zij <ter gelegenheid van de tweede bijeenkomst op>* deze Mediationovereenkomst hebben getekend. Een exemplaar daarvan is als bijlage 1 aan deze vaststellingsovereenkomst gehecht. De inhoud ervan wordt korthedshalve als hier herhaald beschouwd.
- <Mediator heeft kennis genomen van de navolgende stukken, die betrokkenen bekend zijn:
.....>*
- Raadslieden zijn <niet>* aanwezig geweest bij de bespreking(en) van....., <doch hebben een verslag daarvan ontvangen>*.⁴
- Betrokkenen willen hun geschillen in der minne oplossen en zijn daarom bereid, voor zoveel nodig in afwijking van de tussen hen bestaande rechtsverhouding, hun rechtsverhouding als volgt opnieuw vast te stellen.
- <Betrokkenen verstaan, dat deze vaststellingsovereenkomst niet inhoudt dat zij inhoudelijk overeenstemming hebben bereikt over de feiten en omstandigheden waar-

* Indien van toepassing

⁴ Indien geen advocaten of raadslieden zijn betrokken verdient het aanbeveling toe te voegen: Betrokkenen zijn alvorens tot ondertekening van deze vaststellingsovereenkomst over te gaan door de mediator voldoende in de gelegenheid gesteld een deskundige of raadsman te raadplegen.

over zij van mening verschillen; de vaststellingsovereenkomst is uitsluitend bedoeld om de samenwerking tussen betrokkenen op passende wijze voort te zetten/te beëindigen en om te voorkomen dat betrokkenen verwickeld raken in juridische procedures>*

ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT

1.

2.
etc.

3. Verplichtingen op grond van de mediationovereenkomst

Wat betrokkenen bij de mediationovereenkomst zijn overeengekomen blijft onverminderd van kracht, tenzij daarvan bij deze vaststellingsovereenkomst is afgeweken. Dit geldt met name de geheimhoudingsplicht. Wel mag elk der betrokkenen deze vaststellingsovereenkomst in rechte overleggen om te bewijzen wat daarbij is overeengekomen.

<Tevens staat het betrokkenen vrij derden te informeren dat een vaststellingsovereenkomst tot stand is gekomen.>*< Betrokkenen hebben bovendien het recht de navolgende personen/instellingen/bedrijven/ te informeren omtrent de inhoud van deze vaststellingsovereenkomst:.....>*

4. Kwijting

Betrokkenen verklaren na correcte tenuitvoerlegging van deze overeenkomst over en weer niets meer van elkaar te vorderen te hebben met betrekking tot de in de eerste alinea van de préambule genoemde geschil.

5. Tekortkoming

In geval van (toerekenbare) tekortkoming in de nakoming van deze overeenkomst kunnen betrokkenen deze geheel noch gedeeltelijk ontbinden; nakoming, al dan niet met schadevergoeding, kan steeds gevorderd worden.

6. Aansprakelijkheid Mediator

6.1 De mediator is niet aansprakelijk voor de inhoud van hetgeen betrokkenen in deze vaststellingsovereenkomst zijn overeengekomen.

6.2 Mediator is niet aansprakelijk voor schade, van welke aard dan ook, die voor betrokkenen of bij de Mediation betrokkenen mocht voortvloeien uit de Mediation, een en ander in de ruimste zin des woords. Betrokkenen verbinden zich tot vrijwaring van Mediator in geval van aanspraken van derden terzake.

7. Toepasselijk recht, mediationclausule, bevoegde rechter

7.1. Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.

- 7.2. Wanneer een geschil, verband houdende met (een tekortkoming in) de uitvoering van deze overeenkomst niet door middel van overleg tussen betrokkenen kan worden geregeld, dienen betrokkenen, alvorens zich tot de bevoegde rechter te wenden, zich inspannen het geschil op te lossen door middel van mediation conform het reglement van de Stichting Nederlands Mediation Instituut, zoals dat luidt op de datum van de ondertekening van deze overeenkomst.
- 7.3. De meest gereede partij maakt schriftelijk of elektronisch zijn voornemen kenbaar om over te gaan tot mediation aan de wederpartij.
- 7.4. Zolang deze mediation niet is beëindigd kan geen der betrokkenen zich tot de rechter wenden, tenzij uitsluitend tot het nemen van conservatoire of spoedeisende maatregelen.
- 7.5. Indien het binnen 30 dagen na ontvangst van de hierboven sub 2 bedoelde kennisgeving onmogelijk gebleken is een geschil op te lossen met behulp van mediation, wordt het geschil beslecht door <de bevoegde rechter te Y >*<arbitrage conform de statuten van.... zoals deze luiden op de datum van ondertekening van deze overeenkomst>*<Bij wege van bindend advies, uit te brengen door de heer/mevr...../een door de mediator aan te wijzen persoon.>*

Aldus overeengekomen op 2004 te

.....
X

.....
Z BV : Y

.....
(naam mediator) facultatief